Chrozophora (Vratisluň)

čeleď: Euphorbiaceae

Roste v Africe, středozemí a jihozápadní Asii v podobě jednodomé jednoletky, trvalky, polokeře či keře. Povrch je ochlupený. Palisty jsou úzce 3úhlé, plstnaté a opadavé. Listy vyrůstají střídavě ve spirále, jsou jednoduché, řapíkaté, vejčité, zakulacené, zpravidla 3laločné, kožovité, vroubkované a ochlupené (na horní straně řidčeji). Květenstvím je hrozen (někdy téměř až lata), listeny úzce 3úhlé, samičí květy bývají při bázi květenství, samčí na vrcholu, kalich je 5tilaločný, zvonkovitý, laloky vejčité, koruna 5tičetná s korunními lístky o něco většími než kališní. Plodem je mírně 3laločná tobolka obsahující 3 vejčitá až prakticky kulatá semena. Nejznámějším druhem je Ch. tinctoria.

Chrozophora brocchiana

oblasti: Makaronésie, S Afrika

Roste na Sahaře a Kapverdských ostrovech.

Chrozophora gangetica

oblasti: Indie

Roste v Indii.

Chrozophora mujunkumi

oblasti: Uzbekistán

Roste v Uzbekistánu.

Chrozophora oblongifolia

oblasti: Džíbútí, Eritrea, Etiopie, Írán, Jemen, Omán, Pákistán, Saudská Arábie, Sinajský poloostrov, Sokotra, Somálsko, Súdán, SZ Indie

Roste od Etiopie přes Somálsko po Indii v podobě polokeře. Dorůstá výšky do 0,5 (i 1)m. Povrch je ochlupený. Palisty jsou dlouhé 2mm. Listy jsou kopinaté až 3úhlé, zpravidla mírně 3laločné, špičaté až tupé, tupě zubaté až prakticky celokrajné, dlouhé 4 - 7 (i 8)cm, široké 1,5 - 3 (i 5)cm, báze kulatá až mírně uťatá, žilnatinu tvoří 3 (i 5) žilek od báze a řapíky jsou dlouhé 0,5 - 3,5cm. Květenství je dlouhé do 1,5 (i 2,5)cm, samčí květy husté, prakticky přisedlé, kališní lístky dlouhé 3 (i 3,5)mm, korunní lístky kratší, nažloutlé, samičí květy jsou seskupené po 1 - 3ks na 5 - 6mm (v době plodu až 2cm) stopkách, kališní lístky jsou čárkovité, dlouhé 3mm a korunní lístky jsou také čárkovité. Plodem je tobolka délky 5 - 6mm, šířky 7 - 9mm a obsahuje vejčitá svrasklá 3úhle vejčitá žlutošedá semena délky 4 - 5 (i 6)mm a šířky 3 - 4mm.

Chrozophora plicata

oblasti: Andalusie, Arabský poloostrov, Egypt, Indie, Írán, Izrael, Jáva, Myanmar (Barma), Pákistán, Thajsko

Roste v subsaharské Africe, Arabském poloostrově, Indii, Pakistánu, Thajsku, Myanmaru a Jávě jako jednoletka. Dorůstá výšky 10 - 40 (i 50)cm. Povrch je ochlupený. Palisty jsou čárkovité a dlouhé 2mm. Listy jsou střídavé, 3úhle vejčité, zašpičatělé až zakulacené, dlouhé (1 -) 1,5 - 4 (i 7)cm, široké 0,7 - 3 (i 5)cm, báze zakulacená až mírně uťatá, žilnatinu tvoří 3 - 5 žilek od báze a řapíky jsou dlouhé 0,5 - 2 (i 4)cm. Květenství je dlouhé až 7cm, samčí květy mají 1mm stopku, jsou 5tičetné, kališní lístky kopinaté, dlouhé 3mm, ochlupené, korunní lístky jsou mírně eliptické, dlouhé 3mm, růžové, disk průměru 1mm, samičí mají 5mm (v době plodu až 2cm) stopku, 10 kališních úzce kopinatých lístků délky 1,5 - 2mm a korunní lístky mohou zcela chybět. Plodem je kulatě 3laločná tobolka délky 4 - 5mm, šířky 7mm a obsahuje oválná šedá semena délky 3mm a šířky 2mm.

Chrozophora rottleri

oblasti: Afganistán, Indie, Jáva, Myanmar (Barma), Thajsko

Roste od Indie po Jávu v podobě byliny nebo keře. Dorůstá výšky do 60cm. Větve s květy mají průměr 2 - 3mm a jsou ochlupené. Palisty jsou dlouhé 1,3 - 2,7mm a široké 0,3mm. Listy jsou vejčité, celokrajné až 3laločné, světlezelené, dlouhé 2,6 - 9cm, báze tupá až vykrojená, žilnatinu tvoří 4 párů žilek a řapíky jsou dlouhé 0,8 - 5,5cm. Květenství je dlouhé do 4cm (za plodu až 10cm), listeny dlouhé 1,6mm, široké 0,3mm, samčí květy jsou žluté, průměru 3 - 6mm, kalich bílý, laloky dlouhé 3,2 - 4mm, široké 1,2mm, korunní lístky dlouhé 3,7 - 3,8mm, široké 1,5 - 1,6mm, samičí květy nazelenalé až žluté, průměru 3,3mm, mají 1,4 - 2mm stopku (za plodu až 1,1cm), kališní cípy u báze spojené, dlouhé 1,5 - 2,2mm, široké 0,6mm, korunní lístky dlouhé 1,3 - 2mm a široké 0,4 - 0,6mm. Plodem je tobolka délky 8 - 9mm, šířky 5mm a obsahuje semena délky 3,8mm a šířky 3,2 - 3,6mm.

Chrozophora sabulosa

oblasti: Afganistán, Írán, Kazachstán, Omán, Pákistán, Rusko, Xinjiang, Z Čína

Roste na Ománu, Íránu, Pakistánu, Afganistánu, střední Asii a Číně jako jednoletka. Dorůstá výšky do 25 (i 45)cm. Stonek je vzpřímený. Povrch je ochlupený. Palisty jsou dlouhé 2mm. Listy jsou vejčité, zašpičatělé až prakticky zakulacené, zubaté, dlouhé 2 - 7cm, široké 1,5 - 4cm, žilnatinu tvoří 5 žilek od báze, spodní strana je více ochlupená a řapíky jsou dlouhé do 5cm. Samčí květy jsou přisedlé, kališní lístky úzce kopinaté, ochlupené, dlouhé 3mm, korunní lístky kopinaté, žluté, dlouhé 3mm, disk průměru do 1mm, samičí květy mají 4 - 7mm (za plodu až 4cm) stopku, kališní i korunní lístky čárkovité, dlouhé 2 - 2,5mm a ochlupené. Plody jsou kulatě 3laločné, ochlupené, dlouhé 5mm, široké 7mm a obsahují 3úhle oválná našedlá semena délky 3 - 4mm a šířky 2 - 3mm.

Chrozophora senegalensis

oblasti: Senegal

Chrozophora tinctoria (Vratisluň obecná)

oblasti: Alabama, Andalusie, Arabský poloostrov, Francie, Írán, Itálie, Izrael, Katalánsko, Maroko, Maryland, Pákistán, Portugalsko, Střední středozemí, SZ Indie

Roste ve středozemí a dále po Indii a Pakistán jako jednoletka a jednodomá bylina. Stonek je přímý nebo vystoupavý a větvený. Dorůstá výšky (10 -) 20 - 45 (i 75)cm. Povrch je ochlupený. Palisty jsou nitkovité a dlouhé 1 - 3mm. Listy vyrůstají střídavě, jsou vejčité až kosníkovité, ochlupené, tupé nebo špičaté, prakticky celokrajné až mělce řídce zubaté, dlouhé (1,5 -) 3 - 7cm, široké (1 -) 2 - 6cm, báze klínovitá, zakulacená až uťatá a řapík je dlouhý 2 - 10cm. Květenství tvoří samčí prakticky přisedlé 5tičetné květy, kališní lístky kopinaté, ochlupené, dlouhé 3 - 4mm, korunní lístky jsou nazelenalé, dlouhé 4mm, disk průměru 1mm, samičí květy zpravidla vyrůstají až po 4ks, mají až 5mm (za plodu až 3cm) stopku, kalich i koruna čárkovitá. Plodem je prakticky kulatá 3laločná hrbolatá šupinovitá tobolka délky 5 - 6mm, průměru (4 -) 8 - 9mm obsahující 3boce vejčitá semena délky 4 - 5mm a šířky 3 - 4mm.

Vyhovují mu písčité a hlinité půdy v úhorech.

Další informace:
http://botanika.wendys.cz/index.php/19-fr-polivka-uzitkove-a-pametihodne-rostliny-cizich-zemi/1163-vratislun-obecna-chrozophora-tinctoria
http://databaze.dendrologie.cz/index.php?menu=4&id=2246
https://botany.cz/cs/chrozophora-tinctoria/

https://www.rostliny.net/